

ฐานข้อมูลห้องถิน จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

เรื่อง ข้อย

รายละเอียด

ข้อย (Siamese Rough Bush, Tooth Brush Tree) เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงใหญ่ ที่มีชื่อเรียกตามห้องถินต่างๆ เช่น ภาคเหนือเรียก กักไม้ฟอย ภาคอีสานเรียก ส้มผ่อ ภาคใต้เรียกขันตา หรือขรอย ส่วนจังหวัดเลยเรียก ส้มพอ จังหวัดกาญจนบุรีเรียก ตองขะแน่ และเขมรเรียก สะนาย เป็นต้น ซึ่งมีถินกำเนิดอยู่ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และในไทย

ลักษณะทั่วไปของข้อย

ลำต้นข้อยนั้นเป็นไม้ยืนต้น โดยมีความสูงของลำต้นประมาณ 5 – 15 เมตร เปลือกต้นเสี้ยวอ่อนๆ และขรุขระบ้างเล็กน้อยจะแตกเป็นแผ่นบางๆ อีกทั้งรอบลำต้นข้อยนี้จะมียางขาวๆ ข้นๆ ไหลซึมออกมากادวย โดยกิง และก้านนั้นจะค่อนข้างงอ และแตกกิ่งก้านมากเป็นพุ่มทึบ และบริเวณรอบๆ ลำต้นจะมีปุ่มหรือเป็นร่องหรือเป็นพุ่มขึ้นได้ทั้งแบบเดี่ยวและเป็นกลุ่ม ขยายพันธุ์โดยการใช้รากปักชำ ส่วนใบหน้าเป็นใบเดี่ยวขนาดเล็กเรียงแบบสลับรูปทรงรี เนื้อใบหนาและกรอบสีเขียว ปลายใบแหลมโคนสอบ ขอบหยัก ซึ่งดอกของต้นข้อยนี้จะออกเป็นช่อออกตามซอกใบและปลายกิ่ง และผลข้อยนั้นจะเป็นลูกทรงกลมคล้ายไข่สีเขียว เมื่อแก่จัดจะมีสีเหลืองให้สหวานอร่อย

ประโยชน์และสรรพคุณของข้อย

ใบ – ซึ่งสามารถนำไปชงน้ำร้อนดื่มเพื่อช่วยระบายน้ำ หรือบำรุงราก แก้ปวดเมื่อย ขับพยาลง แก้อการห้องอืดห้องเฟ้อ รวมทั้งช่วยแก้อการปวดห้องจากประจำเดือน และยังสามารถนำไปตำสมข้าวสารคั้นน้ำดื่มครึ่งถ้วยชา ช่วยให้อาเจียนเพื่อถอนพิษยาเมียหายเป็น หรืออาหารแสง ให้สมานเพื่อน

เปลือกต้น – ใช้หุงเป็นน้ำมันเพื่อทาหัวริดสีดวง ช่วยแก้อการปวดพัน หรือรำมนาด ทำให้ฟันแข็งแรง รวมทั้งช่วยดับพิษหังในกระดูกและเส้น แล้วยกโรคเรื้อรัง พยาธิผิวหนัง ตลอดจนช่วยดับพิษต่างๆ และแก้มะเร็ง ให้สมานผ่าดูม

กระพี้ – ช่วยแก้มะเร็ง และพยาธิ หรือฝนกับน้ำปูนใสแก่ผื่นคัน ให้สมานผ่าดูม

เยื่อหุ้มกระพี้ – ชุดออกมาเพื่อใช้เป็นยาสูบแก้อการริดสีดวงจมูก ให้สมานผ่าดูม

ราก – ช่วยในการรักษาบาดแผล ให้สมานผ่าดูม

เปลือกราก – ใช้บำรุงหัวใจ (พบมีสารบำรุงหัวใจมากกว่า 30 ชนิด) ให้สมานผ่าดูม

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ลูก – เป็นยาอายุวัฒนะ ช่วยบำรุงร่างกาย แก้กระชับ แก้ลม และขับลมจุกเสียด ให้สมานร้อน

เมล็ด – เป็นยาอายุวัฒนะ ช่วยขับพยาลง และบำรุงร่างกายเจริญอาหาร รวมทั้งอาการห้องอีดห้องเพื่อ แก้อาการโลหิตและลม ให้สมานร้อน

นอกจากประโยชน์ของสรรพคุณทางยาจากต้นข่อยแล้ว ผู้คนยังนิยมนำมาใช้สอยเพื่อบลูกไว้ใช้ประโยชน์ ในด้านไม่ประดับเป็นหลักอีกด้วย นับเป็นพืชสมุนไพรที่มีประโยชน์มากอีกชนิดหนึ่งเลยทีเดียว

คำสำคัญ : ข่อย

ที่มา : กมลพิพย์ ประเทศไทย และคณะอื่นๆ. (2543). การสำรวจพรรณไม้ในอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนा จันทร์สิงห์

วันที่ : 2018-02-13

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=70&code_db=610010&code_type=01